

La crisi del Consell de Govern de la Generalitat i el govern de plens poders. Discurs pronunciat per Joan Comorera al Price de Barcelona, el 20 de desembre de 1936. ⁽¹⁾

Publicat a *Treball*, 22 de desembre de 1936

Catalunya acaba de passar per una profunda commoció política. Potser des que ha començat la guerra, provocada pels generals traïdors, no hi ha hagut en la vida política i social de Catalunya hores més dramàtiques que les que acabem de viure. Els treballadors havien intuït que en aquesta lluita es jugaven quelcom de transcendental; i és aquesta convicció dels treballadors i dels pagesos de Catalunya allò que ha donat aquest to dramàtic a la lluita política.

(...)

Fa dos mesos que en aquest mateix local vàrem parlar de les armes que hi ha a la reraguarda.

Al Price vàrem celebrar ja farà uns dos mesos un míting, i en aquest míting va parlar també el company Del Barrio ⁽²⁾; i en aquell acte el company Del Barrio va fixar d'una manera clara i categòrica les consignes d'aquell moment. El seu discurs va girar entorn de la necessitat imperiosa d'organitzar ràpidament l'exèrcit popular, d'unificar i militaritzar les milícies dels fronts de guerra, de complir estrictament la política econòmica del Consell de la Generalitat ⁽³⁾ i de

---

⁽¹⁾ Joan Comorera fou conseller de Proveïments entre el 17 de desembre del 1936 i el 16 d'abril de 1937. Anteriorment havia estat conseller d'Economia i Agricultura entre l'1 de març de 1936 i el 26 de maig de 1936; conseller d'Economia entre el 31 de juliol i el 6 d'agost de 1936; conseller de Serveis Públics entre el 26 de setembre i el 17 de desembre de 1936. (Veure al final la llista dels quatre consells de la Generalitat existents des de l'inici de la Guerra Civil). Nota de l'edició.

⁽²⁾ Josep del Barrio. (Valladolid, 1909 – París, 1989). Metal·lúrgic, amb 15 anys s'afilià a la CNT i a l'hora a les Joventuts Comunistes, de les que fou escollit secretari general el 1927. L'any 1928 fou designat secretari d'organització de la Federació Comunista Catalano-Balear i participà en la formació del partit Comunista de Catalunya el 1932. Secretari del Sindicat Metal·lúrgic de la CNT de Barcelona, en fou expulsat l'any 1933 per la seva militància comunista, passant llavors a la UGT, de la que fou secretari general el 1936. En fundar-se el PSUC fou designat membre del Comitè Central. Fou un dels dos representants de la UGT en el Comitè de Milícies Antifeixistes. Organitzà i comandà la columna Carles Marx del PSUC-UGT, que va lluitar en el front d'Aragó. La columna Carles Marx, fou reorganitzada a la tardor per convertir-se en les Brigades Mixtes 122, 123 i 124 de la 27 Divisió amb un total de 10.000 homes. Aquesta divisió, després, fou la base del XVIII Cos d'Exèrcit al qual es van afegir la 60 i 72 Divisions. Amb el grau de tinent coronel, comandà el XVIII Cos d'Exèrcit en la batalla de l'Ebre. Fou el màxim cap militar del PSUC. Nota de l'edició.

⁽³⁾ L'11 d'agost de 1936, es constitueix el Consell d'Economia de Catalunya, que a finals de setembre passa a dependre del Consell Consultiu de la Generalitat. Nota de l'edició.

poder arribar a una política intel·ligent de la recollida d'armes a l'interior del país, perquè aquestes armes d l'interior del país servien per desmobilitzar la reraguarda i pertorbar la vida del treball. Aquell míting va tenir immediates i fortes conseqüències. Aquella mateixa setmana donant un pas més endavant, va sortir del Comitè d'Enllaç, altra vegada refet, el pacte de convivència entre la UGT i la CNT. I va tenir encara conseqüències millors; i aquestes conseqüències millors van ésser que al final d'aquella mateixa setmana al Consell de la Generalitat, a la fi, es va resoldre legislar sobre allò que és matèria essencial avui: sobre la preocupació econòmica de la massa treballadora i sobre les necessitats militars.

I fou aquell dia que s'aprovaren el Decret de Col·lectivitzacions ⁽⁴⁾, el Decret de Mobilització general, el Decret de Militarització i unificació de les Milícies del front, i el Decret de recollida d'armes a l'interior del país, per posar-les a disposició del conseller de Defensa i de les necessitats urgents de la guerra.

I fou al dia següent, encara, com una conseqüència natural i espontània d'aquesta acció sistemàtica en la qual nosaltres estem des del 19 de juliol, que se celebrava a la Monumental el primer gran míting d'unitat sindical, el primer gran míting que obrí la perspectiva, potser no llunyana, d'un altre míting, tan ferm com aquell, tan poderós com aquell, en el qual es parli, no d'unitat d'acció sindical, sinó per celebrar la unitat orgànica sindical aconseguida després o abans de la victòria. (...)

Semblava que s'havia aconseguit allò que una setmana abans exigia, en nom del front, amb la seva claredat i la seva energia el company Del Barrio. Però succeí que havíem escrit uns Decrets sobre paper mullat. No es complí el Decret de recollida d'armes, no es complí el Decret de Mobilització i fins i tot al front mateix va haver-hi una mena de *pronunciamiento* contra el Decret de Mobilització i d'unificació de les Milícies.

Allò, companys, creà inevitablement una nova situació. ¿Podia admetre's silenciosament, raonadament; podia admetre's covardament que aquell fracàs integral d'aquell Consell fos tolerat, fos permès amb la nostra complicitat? No

---

⁽⁴⁾ El 24 d'octubre de 1936: s'emet el Decret de Col·lectivitzacions, que les estructura i regula. Nota de l'edició.

ho vàrem voler. Es feren molts esforços per refer aquella situació que aquell mateix dia es podia donar per morta. Es va tenir a la Generalitat una mena de Gran Consell, presidit per Companys, amb els consellers i els Comitès responsables de totes les organitzacions representades al Govern, reunió plenària que acabà amb un vot de confiança plena al Consell, que no passà, com era lògic i donada la situació, de pura literatura.

Es feren encara altres esforços i s'arribà a la creació d'una ponència de consellers, enfortida per la representació directa de la UGT i de la CNT per tal de veure si hi havia manera, abans de provocar una nova situació, de poder aconseguir una major disciplina i poder aconseguir el compliment estricte dels Decrets del Govern.

Tot fou endebades. A la vegada, la situació interior i la política internacional es feien més perilloses per a la nostra causa. Alemanya i Itàlia reconeixien el «Govern» de Burgos, i després d'aquell reconeixement començà la tramesa precipitada d'homes d'exèrcits regulars d'aquells dos països. I en la política interior es preveia com a imminent, l'atac directe contra Catalunya, des del front aragonès i des de la costa, sortint de Palma de Mallorca, que l'altra vegada qualificàrem, aquí mateix, de punyal aixecat contra l'espatlla de Catalunya, on es mobilitzaven homes italians i feixistes espanyols, per intentar el desembarcament. I l'agreujament evident i conegut de la situació internacional, els possibles perills imminents contra Catalunya, contribuïren a fer que nosaltres diguéssim, cordialment, a tots, que, aquella situació, nosaltres de cap manera no la volíem continuar.

(...)

És exagerat el Govern de plens poders?

És que la nostra petició de plens poders és exagerada o és injusta? El Govern de la Generalitat ha de fer o ha de tenir una política militar; ha de tenir una política econòmica, ha de tenir una política fiscal i ha de tenir una política de proveïments. Tots són problemes o efectes distints del mateix problema.

El Govern de la Generalitat ha de tenir –repetim– una política militar, que en els moments presents vol dir posar en vigor els decrets del l'anterior Govern i vol dir veure de cop quina han complert i quins no han complert els decrets que

ordenen la incorporació a files de les dues primeres lleves, per tal de trobar els desertors i portar-los, els plagui o no els plagui, a les seves casernes. Una política militar que vol dir apressar el procés de reagrupament de les forces que estan en els fronts per donar-los la més gran eficiència, per donar-los l'impuls ofensiu que elles íntimament desitgen i que no podran mai aconseguir sense aquesta estructuració.

Cal assegurar-se que no hi haurà ningú que trencarà i passarà per damunt del decret de col·lectivització en que aquest Consell va compendiar la seva tasca en matèria econòmica, perquè ja no és hora de les iniciatives de grups, i cal tenir una visió integral del problema per poder resoldre'l, com es pot resoldre a l'entorn del Govern i sobretot per estalviar-nos en el dia de demà moltes misèries, molts dolors i molts desenganys, perquè jo us he de dir: ¿Què guanyaríem si per mala acció, per impremeditació o per covardia dels responsables en aquests moments, en lloc de guanyar prestigi la idea col·lectivista en el si de la massa treballadora, perdés tots la seva força d'atracció per la seva mala aplicació en aquest moment? Representaria molt més treball per al dia de demà; representaria més treball, més tasca no sols de reconstrucció econòmica sinó també més feina de reconstrucció en la mentalitat de cada treballadors, de la bella il·lusió per un món portat pels mateixos treballadors, que ha d'ésser més just i més humà que el món dominat pel poder capitalista.

La política econòmica ens planteja avui problemes en tota la seva angoixa. A Catalunya hem viscut i encara estem vivint de les antigues reserves, de les velles reserves. Hem consumit la riquesa acumulada en generacions anteriors, però no hem creat riquesa nova. Uns han esgotat els comptes corrents dels bancs, altres han esgotat les primeres matèries que no han estat reemplaçades; i altres han esgotat les finances de la Generalitat cobrant salaris íntegres i setmanals íntegres, mentre els obrers en treball actiu treballaven tres dies i cobraven tres jornals. Així hem esgotat gairebé avui totes les possibilitats de continuar endavant amb aquesta festa continua que hem fet a la reraguarda, i avui ja comencen els dolors i les dificultats i es pot veure en els ulls i en el front de la immensa majoria de treballadors l'angoixa, no ja pel resultat de la guerra, sinó per les conseqüències de la impremeditació, de la lleugeresa i de

la covardia col·lectiva. Perquè avui ja s'enfonsa la nostra economia. Els mercats espanyols, base natural de la nostra producció en la seva meitat estan a mans de feixistes; i l'altre meitat estan poblats per munions de treballadors que no poden ni fan altra cosa que anar sostenint-se i vivint d'allò que teníem, perquè la guerra té les seves exigències i tot ho consumeix. Hi ha mercats perduts a l'interior i no s'han guanyat mercats a l'estranger.

La crisi de la nostra indústria.

Tenim la nostra indústria en derrota; la indústria tèxtil i la fabril i la mateixa indústria metal·lúrgica tan íntimament lligada a la nostra indústria fabril i també tenim en derrota la indústria de la construcció, que es reflecteix de manera tan directa i immediata sobre la indústria metal·lúrgica. Tot el nostre món industrial, allò que és fortitud de l'economia de Catalunya, està avui atacat de mort i cal que els treballadors ho sàpiguen i no es facin la il·lusió que havent ocupat un petit lloc més o menys significat i anant als bancs a omplir els xecs dels vells burgesos, el problema queda resolt. El problema queda en peu i cada dia amb major gravetat i caldrà resoldre'l. No vull dir això amb afany de parlamentar-ho, sinó perquè hem de trobar solucions i aquestes solucions han d'ésser imposades per la guerra mateixa i per la pròpia consciència i disciplina de la classe treballadora. Vull dir, doncs, en primer terme, que tots els sindicats i tots els obrers han de complir estrictament sense posar una coma més, el decret de col·lectivització, perquè aquest decret té un pensament econòmic que si es pot desenrotllar podrem reconstruir amb gran ritme la nostra economia i podrem sostenir-la fins que el final de la guerra ens porti un nou ritme.

Hi ha el problema de la redistribució del treball. Hi ha companys que encara no s'han adonat dels problemes actuals i es pensen que l'Institut Maragall, on hi ha la caixa gran de la Generalitat per al pagament de salaris, ha de resoldre tots els problemes. Els companys han de comprendre que estem en guerra, que estem en revolució i que ha mort a mans dels feixistes mateix un món i la seva estructura econòmica i que la caiguda vertical de la burgesia el 19 de juliol, pel sol fet de caure, va provocar un desplaçament a les zones de treball i va fer que molts milers d'obriers de Catalunya, de molts oficis, es trobessin de

sobte sense base on descansar i sense suport econòmic que els permetés llur lliure desenvolupament en el treball.

Hi ha una indústria parasitària que ha mort definitivament.

(...)

Són problemes d'ordre econòmic i problemes de redistribució de treball. No els hem de dir que uns o altres han d'ésser condemnats a la improductivitat. Si hi ha un Govern conscient de la seva tasca i capaç de comprendre el seu deure històric, no succeirà això, perquè podrà anar, amb rapidesa i eficàcia, a una redistribució de treball, a una redistribució d'aptituds, per tal d'incorporar la massa obrera en atur forçós a les noves activitats que la mateixa guerra procrea, i d'aquesta manera conjuntament, disciplinadament, alleugerir en el possible els dolors i la misèria, que són companyia inevitable de guerra i revolució.

Però, naturalment, aquesta política econòmica va lligada d'una manera estreta i indissoluble a una política fiscal. ¿Que no veieu què passa, companys? Què és el que està succeint? A Catalunya, la immensa majoria dels companys han cregut que la revolució és no pagar impostos; s'ho ha cregut i ho practica. I què és el que passa? Passa, companys, que si no s'hi posa remei molt aviat no estarem en condicions, no ja d'ajudar el front, com demana Del Barrio, sinó ni d'ajudar en el més mínim la mateixa reraguarda. Si no s'hi posa remei ràpidament, anem a la liquidació efectiva i catastròfica de la nostra economia.

Els Ajuntaments i la Generalitat han de cobrar els impostos. Els serveis públics han d'ésser municipalitzats.

Els Ajuntaments de Catalunya no tenen ingressos, la Generalitat no té ingressos, l'Estat Central els ha vist mermats en dues terceres parts. I això ocorre quan el diner és més necessari que mai, quan hi ha una guerra que ho consumeix tot, que no permet la continuació de les velles normes burocràtiques, que exigeix de manera indefugible milions i centenars de milions, i milions de milions de pessetes en paper i or per donar, no ja solament

armes als nostres combatents, sinó per comprar articles indispensables a la salut i a la vida dels nostres infants. Cal dir que en moments en què l'Estat, la Generalitat, els Municipis necessiten, no disminuir sinó incrementar les seves fonts normals d'ingressos, nosaltres les hem tallades en sec per una falsa concepció revolucionària o per un esperit de parasitisme que hi ha en el fons de molts dels nostres companys. I això s'ha d'acabar. Cal una política fiscal. Els ajuntaments han de tornar a cobrar els impostos. La Generalitat ha de tornar a cobrar impostos i ha de posar-ne de nous, i ha d'anar ràpidament a un emprèstic de guerra de caràcter obligatori, per reunir d'aquesta manera la massa de milions que necessita imperiosament per afrontar les necessitats, indefugibles i immediates, de la vida civil i de la vida militar.

Qui pot oposar-s'hi, companys? Ja és costum de fer-ho; però és un costum que s'ha de combatre a sang i foc. I en la vida municipals, no solament els Ajuntaments han de refer llur vella massa d'impostos, sinó que han de cercar noves fonts, perquè inevitablement, com a conseqüència obligada de la mateixa guerra i de la revolució, tots els capítols tradicionals en matèries financeres estan reduïts al mínim quan a llur capacitat contributiva. I serà imperiós que els Ajuntaments cerquin, i trobin, i acceptin noves fonts d'ingressos, i únicament podran trobar-les en les noves condicions econòmiques i polítiques i socials creades per la guerra i per la revolució, i això vol dir que els serveis públics han d'ésser municipalitzats, que han de passar a mans de l'ajuntament, a servir els interessos de la col·lectivitat, i no a crear mentalitats de nou-ric en certs sectors de la classe obrera. Que s'han de municipalitzar aquelles fonts d'ingressos que siguin necessàries per reconstruir la finança mateix. ¿O creieu vosaltres que és permisible que mentre alguns sectors s'enriqueixen per situacions creades abans, s'estengui una gran misèria en el conjunt de la classe treballadora? ¿O que el mateix Ajuntament de Barcelona es trobi, com es troba avui, que cada fi de mes no sap com pagar el salari dels seus funcionaris?

Situació tràgica, perquè les necessitats de Barcelona no són ja avui solament la de pagar salaris; és la de portar a terme amb els seus propis mitjans una poderosa obra d'assistència social a tots aquells sectors obrers que serà difícil de readaptar a les noves condicions econòmiques, avui per avui, i a tota

l'enorme quantitat de germans d'altres països d'Espanya que vénen a nosaltres fugint de les bombes feixistes. Avui, més que mai, l'Ajuntament de Barcelona, els Ajuntaments de Catalunya, la Generalitat, necessiten enfortir i fer progressar les seves finances per portar a terme una obra constructiva que asseguri la victòria damunt del feixisme.

Naturalment que això costarà molt. Costarà molt perquè no hi ha res que viciï tant, de manera tan negativa, la multitud, com un camí començat desencertadament. Aquí s'ha fet creure a la gent que la Generalitat era un tresor inesgotable. La Generalitat ha pagat, en cinc mesos de guerra, en concepte de salaris i de compensació de salaris, més de noranta milions de pessetes. Ha pagat salaris de tota mena, àdhuc ha pagat salaris als invertits del barri xinès. No ho diguem massa alt!

Però aquesta festa toca a la seva fi, perquè la Generalitat no té diners. Per tant, s'acabarà amb aquesta sembra generosa i injusta, injusta fonamentalment perquè, companys, aquesta política d'improvisació ens ha conduït a un tracte extraordinari. Val a dir que era més avantatjós no treballar que treballar. Perquè els obrers que hi havia abans, o que quedaren després sense feina, se'ls passava la setmanada sencera, i els centenars de milers de dones i d'homes que treballen en la indústria tèxtil treballen tres dies i en cobren tres.

Una nova política fiscal, base de la política militar.

Però, per acabar-ho, és totalment necessari que el Govern de la Generalitat trobi l'ajut incondicional de les Centrals Sindicals i del conjunt de la classe treballadora. Una política fiscal, lligada íntimament a una política econòmica, bases principals per a una bona política militar.

Però és que, a més, el Govern de la Generalitat ha de tenir una política de proveïment. El despertar per a molta gent és força tràgic. Jo fa un dia que sóc conseller de Proveïments i em trobo que a Catalunya no hi ha blat, que a Catalunya no hi ha ous, que a Catalunya no hi ha carn, que a Catalunya no hi ha gairebé peix, que a Catalunya hi ha poca llet i trobo, per Barcelona, que hi ha cues inacabables, on són martiritzades les nostres companyes, per l'espera i per l'angoixa i pel desengany, pel pa, per la llet, pels ous, per la carn, pels

articles que són, tots ells de primera necessitat. Què ha passat? Ha passat que hem consumit tota o gairebé tota, la nostra riquesa en aquesta festa de cinc mesos, i que ara ens costarà, no de refer la vella economia, sinó que ens costarà d'alleugerir aquesta manca, gairebé total, d'articles de primera necessitat.

Però ens hem trobat amb altres casos; ens hem trobat que hi ha arreu de Catalunya una quantitat de comitès que fa feredat.

Els nous kolacs dels proveïments

Companys: jo m'he trobat –suposo que aquí no hi ha cap membre d'aquests comitès que ara haurem de dissoldre... Companys: m'he trobat que hi ha una quantitat extraordinària de comitès. I ens hem trobat que molts consellers municipals de proveïments es creuen ésser el centre del món i que són els amos i senyors, no solament de la contrada municipal on estan en representació de la majoria, sinó que són, ensems, una petita República, oposada a totes les Repúbliques, a Catalunya, a l'espanyola i fins a l'Univers. Ens hem trobat amb comitès que donen ordres de no deixar sortir de la seva contrada els productes que a Barcelona ens són necessaris i en els pobles poden fins sobrar; comitès que no deixen lliure circulació de les mercaderies que són indispensables, no solament per sostenir l'energia de les dones i dels homes que viuen i lluiten per la guerra, sinó que la seva manca posa en perill la vida dels nostres infants. Comitès àdhuc a Barcelona; uns fantàstics comitès de defensa que defensen solament situacions de privilegis creades en els primers moments d'aquesta revolució, d'aquesta guerra. Comitès de defensa que són una petita burocràcia, grups de milicians, d'aquells milicians que no van al front ni per broma. Comitès de defensa que s'han creat tots ells, cadascun el seu petit magatzem de queviures, quan les dones proletàries de Barcelona es veuen obligades a fer cua i tornen a casa sense portar pa per als seus fills. Comitès de defensa que han substituït, en perjudici de la col·lectivitat, els vells intermediaris, perquè els que formen aquests comitès, els de Barcelona i els de fora de Barcelona es creuen amb el dret de cobrar impostos sobre cada fardell que portin els ciutadans. I és així com a Barcelona s'han encarit enormement les subsistències. No s'han encarit les subsistències, com s'ha dit per rutina,

per culpa dels petits venedors; perquè la diferència fantàstica que hi ha entre el preu pagat al pagès i el preu que es cobra al consumidor, aquesta diferència fantàstica va a mans no del venedor sinó que va a mans gairebé íntegrament d'aquells comitès.

(...) haurem de fer esforços sobrehumans per poder sortir d'aquesta situació. Catalunya haurà de concentrar-se tota ella a si mateixa, per extreure de Catalunya mateix les seves últimes reserves, per poder sostenir la vida interior i per poder sostenir la vida dels fronts, sense perdre una sola engruna, sense que una engruna vagi a parar a mans dels paràsits. Hem de posar en pràctica una política ferma i, per tant, una política de plenes facultats. Si en el govern actual existís la feblesa de l'anterior, res d'això no podria ésser realitzat: ni la política militar, ni la política econòmica que ens permeti avui plantar la primera fita de la nova economia; ni la política financera que ens permeti resoldre els problemes econòmics i financers; ni la política de proveïment que ens permeti anar vivint i poder-ho reconstruir tot després de la victòria.(...)

Els esforços de les centrals sindicals per creat noves condicions de vida.

Ja sabem que s'ha començat un període molt difícil, que s'ha començat fins i tot un període perillós; perillós, més que per les organitzacions, per les persones. Ja ho sabem. ¿I qui es pot oposar a una política d'aquesta mena, que és una política obligada per les necessitats de la guerra i de la revolució? No s'hi oposa la UGT; no s'hi oposa el Partit Socialista Unificat de Catalunya; no s'hi oposa l'Esquerra Republicana de Catalunya; no s'hi oposa la Unió de Rabassaires. Tampoc s'hi oposa la Confederació Nacional del Treball. Em consta i ho dic ben alt i ben sincerament. Ens consta a nosaltres, pel tracte i la convivència, que els homes representatius de la CNT fan esforços magnífics , esforços lleials i sincers, per poder crear amb nosaltres aquestes noves condicions. Em consta i ho proclamo, perquè és la veritat.

Unanimitat absoluta entre totes les forces del Govern de la Generalitat.

Si hi ha aquesta unitat de les forces que representen avui la totalitat del país, ¿qui és pot oposar, doncs, que això que tots anhelem, arribi a ésser una

realitat? Hi ha en primer terme, la demagògia pseudo-revolucionària que per precipitar els esdeveniments, per voler precipitar la revolució posa en perill la victòria. Hi ha els paràsits de la revolució que no volen que les condicions canviïn, que no volen que la situació actual canviï. Hi ha els valents de cantonada que saben que l'organització de la vida d'aquest país representa el seu acabament. Hi ha els agents provocadors, agents provocadors que de la mateixa manera poden estar als nostres rengles que als rengles de qualsevol altra organització, agents provocadors que van vessant la sang dels nostres companys a la rera guarda; la sang de companys nostres que han caigut i cauen encara gairebé cada dia arreu de Catalunya; companys assassinats per agents provocadors, els quals voldrien posar entre nosaltres i la CNT un riu de sang i una muntanya de morts que fes impossible la intensa cordialitat i que no ens permetés d'arribar al camí ja obert de la profitosa unitat del proletari; agents provocadors que actuen a la base i que emmetzinen els sentiments dels militants; agents provocadors que us esperen en un revolt de la carretera, o assalten a la nit un domicili i assassinen els homes que els fan nosa.

No hi ha solament com a enemic l'agent provocador, que hem d'individualitzar costi el que costi i sigui on sigui, per tal de depurar l'ambient de Catalunya. Hi ha, a la vegada, el gàngster de la revolució. El gàngster, l'home que s'aprofita, membre del bandidisme, fenomen conegut en tota revolució, en tot període revolucionari. És l'home que no vol la revolució sinó en allò que serveix als seus interessos personals, i que si té domini, si té predomini, si té influència, la fa jugar, no per endegar els problemes que la mateixa revolució planteja, sinó per sostenir-se en el seu petit tron i per continuar amb els seus guanys que assegurin la seva vida particular. És el cacic, el nou sàtrapa que hi ha en tantes contrades de Catalunya. Petits sàtrapes rodejats dels seus mercenaris, millor armats que els homes del front. Petits sàtrapes que diuen que no volen cap dictadura, i han imposat, allà on són, la dictadura de la seva irresponsabilitat.

Ja veieu, doncs, que el problema no és senzill, que el problema no és fàcil. Haureu comprès el que jo us volia dir quan afirmava que entràvem en una fase perillosa, més que per les organitzacions per les persones. Però ja he dit als meus companys, que comparteixen amb la responsabilitat de direcció dels dos grans moviments marxistes de Catalunya, i he de dir als companys d'Esquerra,

i als Rabassaires, i a la CNT que aquest perill, que aquesta responsabilitat personal, els hem d'admetre; els hem d'admetre, o marxar. Admetre'ls, perquè és el nostre deure. Perquè quan un de nosaltres ha arribat a interpretar el sentiment d'una gran o d'una petita massa, ja no es deu a si mateix; es deu als interessos col·lectius i tot ho ha de sacrificar per portar al triomf, a la victòria aquestes interessos col·lectius. I hem de tenir tots, els d'aquí i els d'allí, el coratge suficient per plantejar els problemes tal com són, i on sigui, i a la vegada d'afrontar la nostra responsabilitat, de plantejar amb la mateixa claredat els problemes i les nostres solucions davant les nostres assemblees i davant dels nostres sindicats, tot i amb la perspectiva que cada plantejament assenyali una batalla perillosa.

Hem de fer-ho. J estic segur que nosaltres, i els de més enllà, tot ho farem; no ja per complir un deure estricte de revolucionari, sinó per igualar en allò que sigui possible, vivint a la reraguarda, l'heroisme diari, constant sistemàtic, dels nostres germans del front, aquesta perseverança en el gest i en la conducta, fent-ho tots així i units en forta pinya, en forta abraçada, tingueu tots la convicció que nosaltres, els treballadors de Catalunya, serem el baluard efectiu de la República espanyola en la lluita contra el feixisme, i que serem, també, l'endemà mateix de la victòria, la primera nacionalitat ibèrica que implantarà, integralment, la República Socialista.

Salut.

Nota de l'edició. Consells de la Generalitat de juliol a desembre de 1936

Govern Casanovas 31 de juliol del 36 a 6 d'agost del 36

President: Lluís Companys (ERC)
 Cap del Govern: Joan Casanovas (ERC)
 Economia: Joan Comorera (PSUC)
 Comunicacions: Rafael Vidiella, (PSUC)
 Proveïments: Estanislau Ruiz Ponsetí (PSUC)
 Agricultura: Josep Calvet (URC)
 Justícia: Josep Quero (ERC)
 Cultura: Ventura Gassol (ERC)
 Governació: Josep M Espanya (ERC)
 Obres Públiques: Pere Mestres (ERC)
 Treball: Lluís Pruners (ERC)
 Sanitat: Martí Rouret (ERC)
 Serveis Públics: Josep Tarradellas (ERC)

Assistència Social: Joan Puig i Ferrer (ERC)
 Finances: Martí Esteve (AC)
 Defensa: Felip Díaz Sandino' (Tinent coronel d' Aviació)

Govern monocolor d'ERC-EC del 7 d'agost al 26 de setembre de 1936

Cap del Govern: Joan Casanoves (ERC)
 Agricultura i Proveïments: Josep Calvet (URC)
 Defensa: Felip Díaz Sandino (tinent coronel d'Aviació)
 Treball: Lluís ,Pruners (ERC)
 Justícia: Josep Quero (ERC)
 Obres Públiques: Pere Mestres (ERC)
 Cultura:, .Ventura Gassol (ERC)
 Sanitat: Martí Rouret (ERC)
 Assistència Social: Joan Puig i Ferrer (ERC)
 Serveis Públics i Economia: Josep Tarradellas (ERC)
 Finances: Martí Esteve (A C)
 Governació: .Josep M Espanya (ERC)

Govern ERC-CNT-PSUC-POUM del 26 de setembre al 17 de desembre de 1936

Serveis Públics: Joan Comorera (PSUC)
 Treball i Obres Públiques: Miquel Valdés (PSUC)
 Agricultura: Josep Calvet (Unió de Rabassaires)
 Sanitat i Assistència Social: A. Garcia Birlam (CNT).
 Economia: Joan P. Fàbregas (CNT).
 Proveïments: Joan J. Domènech (CNT)
 Justícia: Andreu Nin (POUM)
 Defensa: tinent coronel Sandino (tècnic independent)
 Seguretat Interior: Artemi Aiguader (ERC)
 Finances: Josep Tarradellas (ERC)
 Cultura: Ventura Gassol (ERC)
 Ministre sense cartera: Rafael Closas (A C)